

УДК 378:005.6:81'243

DOI <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2021.76-3.12>**Н. В. Школяр**кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри іноземних мов
Хмельницького національного університету

ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯК ФАКТОР ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ СТУДЕНТІВ ДО ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОГО ІНШОМОВНОГО СПІЛКУВАННЯ

Статтю присвячено дослідженню можливостей освітнього середовища для формування готовності майбутніх фахівців до спілкування іноземною мовою в професійному контексті. Іноземна мова є необхідним інструментом для спілкування між фахівцями з різних країн, тому професійне спілкування іноземною мовою є важливим компонентом підготовки майбутнього фахівця. Здійснення іншомовного спілкування в професійній діяльності майбутніми фахівцями є важливим показником їхнього професіоналізму й цілеспрямованим процесом, для здійснення якого в майбутніх фахівців повинна бути сформована готовність до такого виду діяльності, адже готовність до діяльності є необхідною умовою успішної діяльності.

Визначено, що готовність майбутніх фахівців до професійно орієнтованого іншомовного спілкування передбачає наявність професійно значущої інформації, організацію взаємодії між учасниками процесу професійно орієнтованого спілкування, що полягає в обміні інформацією, налагодженні взаєморозуміння в процесі здійснення професійної діяльності, позитивне ставлення до такого спілкування та налаштованість на спілкування. У структурі готовності до професійно орієнтованого іншомовного спілкування виокремлено когнітивний, операційний і мотиваційний компоненти.

Розвиток особистості в освітньому процесі значною мірою залежить від освітнього середовища. У такому процесі особистість має використовувати можливості середовища для успішного розвитку, мають створюватися умови для самореалізації, самовираження під час засвоєння знань, необхідних для майбутньої професії та життя загалом. Важливими факторами розвитку освітнього середовища є інформатизація освітньої діяльності, широке використання мережевих освітніх ресурсів, створення мультимедійних освітніх продуктів, що надають можливості для інтерактивної роботи.

У контексті формування готовності майбутніх фахівців до професійно орієнтованого іншомовного спілкування освітнє середовище уособлює собою комплекс можливостей та умов для задоволення потреб учасників освітньої діяльності, що містить сучасний зміст, інтерактивні методи й засоби навчання, технології, здатні забезпечити потреби учасників освітньої діяльності в зазначеній сфері.

Ключові слова: *готовність, освітнє середовище, професійно орієнтоване іншомовне спілкування, готовність до професійно орієнтованого іншомовного спілкування, іншомовна професійна підготовка.*

Постановка проблеми. У сучасному інформаційному суспільстві готовність і здатність до іншомовного спілкування для здійснення продуктивної міжособистісної взаємодії в професійному середовищі стає все більш важливою складовою частиною вищої освіти. Потреба в спілкуванні пов'язана з необхідністю здійснення взаємодії людей у процесі їхньої спільної професійної діяльності для розв'язання поставлених завдань. Однією з пріоритетних цілей навчання іноземній мові в закладі вищої освіти (далі – ЗВО) є формування та розвиток умінь і навичок професійно орієнтованого іншомовного мовлення. До випускників ЗВО висуваються досить високі вимоги, адже опанування іноземною мовою на рівні, що дозволяє вільно спілкуватися із зарубіжними колегами, є

серед основних вимог роботодавців до фахівців. Тому важливим завданням закладів вищої освіти є використання таких форм і методів навчання, які б сприяли формуванню готовності до професійно орієнтованого іншомовного спілкування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз теоретичної літератури дозволяє виявити, що проблема готовності до різноманітних видів діяльності, визначення шляхів її формування є предметом розгляду багатьох дослідників у сучасній педагогіці. Проблема готовності до професійної діяльності розглядається в педагогічному, психологічному, фізіологічному, акмеологічному наукових напрямках такими ученими, як О. Абдуліна, Б. Ананьєв, О. Бикова, О. Бойко, Л. Гайсина, О. Ганюшкін, М. Дьяченко, К. Дурай-Новакова,

Л. Кандибович, О. Ковальова, В. Крутецький, А. Линенко, К. Макогон, П. Матвієнко, В. Мясичев, Л. Нерсесян, С. Радченко, В. Сластьонін, А. Серих, Д. Узнадзе й іншими. Формування готовності майбутніх фахівців до здійснення професійно орієнтованого іншомовного спілкування досліджувалося Л. Гапоненко, О. Можаровською, О. Петровою, О. Тинкалюк. Питанням іншомовної підготовки в професійній освіті приділяли увагу І. Бех, А. Вербицький, Л. Гапоненко, Т. Деркач, А. Завірюха, С. Ніколаєва, В. Сімонок.

Дослідженням освітнього середовища займаються такі науковці, як І. Габа, Т. Гуменюк, С. Дерябо, Ю. Жук, І. Кадієвська, В. Тименко, Л. Новікова, О. Ярошинська, В. Ясвін та інші. Однак, попри значний інтерес до означеної проблематики, проблема впливу освітнього середовища на готовність майбутніх фахівців до професійно орієнтованого іншомовного спілкування залишається поки що не досить розробленою.

Мета статті. Метою роботи є розкриття на основі аналізу психолого-педагогічної літератури особливостей готовності до професійно орієнтованого іншомовного спілкування, проведення аналізу освітнього середовища ЗВО й дослідження його можливості для формування готовності студентів до професійно орієнтованого іншомовного спілкування.

Виклад основного матеріалу. Будь-яка взаємодія людей у суспільстві відбувається в процесі спілкування. На думку Г. Андрєєвої, спілкування є реалізацією суспільних і міжособистісних відносин людини; структура спілкування має три взаємопов'язаних аспекти: комунікативний, інтерактивний і перцептивний; інтерактивна сторона спілкування є характеристикою тих компонентів, які пов'язані з взаємодією людей. Аспекти спілкування виступають як функції, які воно реалізує в спільній діяльності людей. Комунікативний аспект спілкування полягає в обміні інформацією між індивідами, які спілкуються. Інтерактивний аспект полягає в організації взаємодії між індивідами, тобто в обміні знаннями, ідеями й діями. Перцептивний аспект спілкування означає процес сприйняття один одного партнерами по спілкуванню та налагодження на цій основі взаєморозуміння. Жоден із цих аспектів не існує ізольовано від інших у реальному спілкуванні, їх виокремлення можливе лише під час здійснення аналізу [2].

Отже, під час спілкування відбувається взаємодія індивідів, у процесі якої здійснюється обмін інформацією, розкривається їх ставлення один до одного, взаємовплив і взаєморозуміння. Професійно орієнтоване спілкування також володіє зазначеними характеристиками, проте має свої особливості. Таке спілкування відбувається в процесі трудової діяльності людей із відповідною

професійною підготовкою, об'єднаних професією, та спрямоване на обмін професійно значущою інформацією.

Іншомовне спілкування є засобом особистісного професійного розвитку студентів та є необхідною умовою успішної професійної діяльності майбутнього фахівця, здатного здійснювати ділові контакти з іншомовними партнерами в процесі майбутньої професійної діяльності. Для здійснення повноцінного спілкування з іншомовними колегами в майбутніх фахівців необхідно сформулювати знання, уміння та навички професійно орієнтованого іншомовного спілкування. Отже, метою іншомовної підготовки майбутніх фахівців є підготовка спеціалістів, які вміють використовувати іноземну мову у своєму й іншомовному професійному середовищі.

Говорячи про готовність майбутнього фахівця до професійно орієнтованого іншомовного спілкування, розглянемо змістову характеристику базового поняття «готовність», виокремимо компоненти готовності й схарактеризуємо їх зміст.

У цілому, готовність до дій тлумачиться як стан мобілізації всіх психофізичних систем людини, що забезпечують ефективне виконання дій. Під готовністю розуміють озброєність людини необхідними для успішного виконання дій знаннями, уміннями й навичками, нагальну реалізацію програми дій у відповідь на появу визначеного сигналу [8].

Готовність людини до праці розглядається по-різному залежно від специфіки структури професійної діяльності. Більшість авторів визначають готовність через сукупність мотиваційних, пізнавальних, емоційних і вольових якостей особистості; певний рівень розвитку особистості; спрямованість особистості до виконання певних дій; загальний психофізичний стан, що забезпечує актуалізацію можливостей [10].

Різні тлумачення поняття готовності зумовлені специфікою її предметного змісту в конкретному випадку, теоретичними підходами дослідників. Готовність визначається як наявність здібностей, якостей особистості; психологічний стан, суттєва ознака установки, психологічна умова успішності здійснення діяльності, цілісне явище, скріплене переконаннями, морально-вольовими якостями особистості; способи поведінки, знання про професію та практичних умінь і навичок.

Підходи до визначення змісту поняття «готовність» також різняться, однак, розкриваючи різні аспекти складного поняття, наявні погляди доповнюють один одного. Зміст поняття розглядається як єдність трьох компонентів: когнітивного, емоційного, пов'язаного з поведінкою; сукупність мотиваційних, пізнавальних, емоційних, вольових якостей особистості; передумову цілеспрямованої діяльності, її реалізації, стійкості й ефективності; новоутворення; психічний стан.

Розглядаючи готовність до діяльності, Л. Кондрашова зазначає, що вона передбачає утворення таких необхідних відносин, настанов, властивостей та якостей особистості, які забезпечують майбутньому фахівцю можливість свідомо й сумлінно, зі знанням справи приступити й творчо виконувати свої професійні функції та обов'язки [7, с. 25].

На думку І. Дичківської, професійна готовність є закономірним результатом спеціальної підготовки, самовизначення, освіти й самоосвіти, виховання та самовиховання. Дослідниця розглядає це поняття як психічний, активно-дієвий стан особистості, складну якість і систему інтегрованих властивостей. Така готовність регулює діяльність, забезпечує її ефективність [6].

У своїх дослідженнях В. Прусак розглядає готовність як комплексний прояв особи, що відбиває стан людини перед початком діяльності, залежний від особистісних властивостей та якостей (індивідуальний аспект), її налаштованості на подолання труднощів у розв'язанні проблеми (мотиваційний аспект) і практичної підготовленості до майбутньої діяльності (когнітивно-операційний аспект) [11].

Не дивлячись на розходження думок, дослідників об'єднує думка, що готовність – це необхідна умова успішної діяльності особистості, в тому числі й професійної. Різноманітні підходи до тлумачення поняття «готовність» дозволяють розуміти її як результат підготовки або як усвідомлену необхідність, прагнення до здійснення певної діяльності, а також розглядати готовність як стійку характеристику особистості, що містить у собі знання, уміння, навички, налаштування на конкретні дії.

Ураховуючи різні погляди науковців і ґрунтуючись на теоретичних положеннях і підходах до проблеми розвитку професійної готовності до різних видів діяльності, визначимо готовність майбутніх фахівців до професійно орієнтованого іншомовного спілкування як стан та інтегративну якість фахівця, яка передбачає наявність професійно значущої інформації, організацію взаємодії між учасниками процесу професійно орієнтованого спілкування, що полягає в обміні інформацією, налагодженні взаєморозуміння в процесі здійснення професійної діяльності, позитивне ставлення до такого спілкування та налаштованість на спілкування.

Готовність до діяльності є цілісним особистісним явищем, і для її розуміння необхідно виділити ті структурні компоненти, з яких вона складається. Аналіз, що був проведений нами, показав, що за різного компонентного складу в зміст готовності включаються мотиви здійснення діяльності, знання та уміння, рефлексія діяльності, оцінка й корекція діяльності, а також професійно важливі

якості особистості й професійна самоусвідомленість, ставлення суб'єкта до цієї діяльності. У структурі готовності виділяють такі компоненти: організаційний, ціннісно-мотиваційний, поведінковий, міжособистісний, когнітивний, методологічний та інші.

Більшість дослідників розглядають готовність особистості до певного виду діяльності як єдність трьох складових її компонентів: змістового, процесуального й мотиваційно-цільового (В. Серіков, О. Дмитрієва й інші). Водночас останній компонент містить особистісні якості, які визначають спрямованість майбутньої діяльності й забезпечують її дієвість та інтенсивність на основі функціонування механізмів волі.

Ми також виділяємо три компоненти в структурі готовності майбутніх фахівців до професійно орієнтованого іншомовного спілкування:

- теоретичну готовність, що характеризується наявністю в майбутніх фахівців необхідної системи знань у професійній сфері, розумінням їх значущості, усвідомленням неможливості або ускладнення здійснення професійно орієнтованого спілкування за умови відсутності знань;

- практичну готовність, яка забезпечується формуванням у майбутніх фахівців ряду умінь, що містить уміння самостійно набувати знання, уміння використовувати набуті знання в практичній діяльності, уміння користуватися знаннями під час здійснення професійного спілкування;

- мотиваційну готовність як усвідомлення потреби в здійсненні професійно орієнтованого іншомовного спілкування, наполегливість у формуванні професійних знань, умінь та якостей, зацікавленість і схильність до професійно орієнтованого іншомовного спілкування, прагнення досягти успіху й показати себе з кращого боку.

Таким чином, готовність до професійно орієнтованого іншомовного спілкування як складне новоутворення особистості містить у собі когнітивний, операційний і мотиваційний компоненти, що забезпечує стійке прагнення до ефективного ведення діяльності. Результатом комплексної професійної підготовки є сформованість теоретичної, практичної та мотиваційної готовності, а також професійно важливих якостей майбутнього фахівця. За умови наявності всіх трьох компонентів готовності до професійно орієнтованого іншомовного спілкування викладена структура може розглядатися як мета, досягнення якої повинні прагнути майбутні фахівці.

У зв'язку з тим, що в педагогічній науці поняття «готовність» визначається як складне особистісне утворення, яке містить у собі мотиваційний, змістово-діяльнісний, інтелектуальний, технологічний, результативний і прогностичний компоненти, вважаємо за необхідне розглядати формування готовності до професійно орієнтованого спілку-

вання як процес прояву, утворення та розвитку тих необхідних якостей особистості, мотиваційних установок і навичок, які б забезпечували їй можливість свідомо й обґрунтовано здійснювати ефективне професійно орієнтоване спілкування.

Однією з найважливіших умов формування професійної компетентності майбутніх фахівців у ЗВО є освітнє середовище. Його розвиток виступає необхідною умовою тому, що саме в середовищі ЗВО відбувається студентський обмін цінностями у сфері майбутньої професії. У своїх наукових дослідженнях поняття «освітнє середовище» дослідники зазвичай виділяють одну чи декілька суттєвих його ознак. В. Ясвін під освітнім середовищем розуміє систему впливів та умов формування особистості за заданим зразком, а також можливостей для її розвитку, що містяться в соціальному й просторово-предметному оточенні [13].

На думку І. Габи, середовище є динамічною системою умов у межах певного простору, в якому відбувається діяльність людини, яка є одночасно продуктом і творцем свого середовища. Ознаками середовища є відсутність фіксованих часово-просторових рамок, повнота й інтегральність сприймань, зв'язок із діяльністю особистості, одночасне входження особистості в декілька середовищ [3]. Освітнє середовище – це сукупність соціальних, культурних, а також спеціально організованих в освітньому закладі психолого-педагогічних умов, у результаті взаємодії яких з індивідом відбувається становлення особистості [1]. Оскільки середовище є найближчим оточенням особистості, в якому мають формуватися та проявлятися її найкращі якості, завдання полягає у створенні середовища, здатного розвивати особистість в освітньому процесі. У такому процесі особистість має використовувати можливості середовища для успішнішого розвитку, мають створюватися умови для самореалізації, самовираження під час засвоєння знань, необхідних для майбутньої професії та життя загалом [13].

У контексті формування готовності майбутніх фахівців до професійно орієнтованого іншомовного спілкування освітнє середовище уособлює собою комплекс можливостей та умов для задоволення потреб учасників освітньої діяльності, що містить сучасний зміст, інтерактивні методи й засоби навчання, технології, здатні забезпечити потреби учасників освітньої діяльності в зазначеній сфері.

Під час розгляду «середовища» як сукупності умов, здатних впливати на розвиток позитивного ставлення до формування готовності студентів до професійно орієнтованого іншомовного спілкування в майбутній діяльності, факт взаємодії частини навколишнього світу із суб'єктом є головним чинником, що виділяє це середовище.

Спеціально створене середовище сприяє розвитку потреб в отриманні нових знань та їх використанні.

Однак організація освітнього процесу в закладах вищої освіти має багато недоліків. Студента можна змусити ходити на заняття, але неможливо примусово навчити чомусь, розвинути здібності. Студент навчається тоді, коли він хоче навчатися, тобто на основі мотивації. Студенти часто схильні виявляти слабкість, байдужість, апатію, коли викладачі очікують від них самостійності, творчості, ініціативності. О. Джуринський зазначає, що саме такі недоліки в роботі студентів сприяють малопродуктивним методам навчання – заучування, неосмислене повторення, засвоєння матеріалу на досить короткий час [5]. Тому можна впевнено сказати, що наслідування, повторення, копіювання часто відбуваються в освітньому процесі, який не завжди збігається з уміннями, бажаннями й планами студентів. Недостатня готовність фахівців свідчить насамперед про те, що викладачі, які здійснюють підготовку майбутніх фахівців у ЗВО, хоча й усвідомлюють необхідність формування в слухачів системи професійних знань, умінь, навичок і професійно особистісних якостей, що складають нормативну модель компетентності, не завжди забезпечують її на належному рівні. Крім того, в цих викладачів відсутня особистісно зорієнтована спрямованість щодо цілей і змісту відповідних навчальних програм і сучасних методик їх реалізації [9, с. 2]. Зазначена проблема помітна на всіх спеціальностях. Значна частина успішної та продуктивної підготовки залежить від студента, а не від викладача. Необхідно шукати можливості для активного залучення майбутніх фахівців у навчальну діяльність, сприяння мобілізації їхніх творчих сил, створювати умови для самостійних дослідницьких навичок. Тому освітній процес має бути організований таким чином, щоб у майбутніх фахівців була можливість самостійно опанувати комплекс знань та умінь, навчитися творчо діяти, знаходити способи самореалізації, вміти самовизначитися, відчувати своє власне «Я», навчитися керувати собою та обставинами, вміти самонавчатися та самоудосконалюватися. Під час організації середовищно орієнтованого навчання в діяльності викладача акцент переноситься з активного педагогічного впливу на особистість майбутніх фахівців у контексті формування «освітнього середовища», в якому відбувається його професійне становлення. За такої організації навчання включаються механізми внутрішньої активності слухача у взаємодії з усіма компонентами середовища, що сприяє його становленню як майбутнього висококваліфікованого фахівця [4].

Провідною діяльністю у ЗВО є навчально-професійна, яка вимагає від студента більшої

навчальної активності, засвоєння нових психологічних норм і критеріїв соціокультурного розвитку. Навчально-професійна діяльність студентів найбільш інтенсивно впливає на їхнє особистісне зростання та професійне становлення, набуття ними професійно важливих знань, умінь і навичок. Середовище, в якому перебуває студент, надає можливості для активної взаємодії викладача, студента й змісту освіти, в процесі якої розкриваються нові ідеї освіти, запроваджуються освітні технології та яка сприяє особистісному й професійному зростанню його суб'єктів.

Важливими факторами розвитку освітнього середовища є інформатизація освітньої діяльності, широке використання мережевих освітніх ресурсів, створення мультимедійних освітніх продуктів, що надають можливості для інтерактивної роботи. Можливість моделювання освітнього середовища значно впливає на здійснення відповідної підготовки майбутніх фахівців і розвиток їхніх професійно важливих якостей. Для успішності розвитку професійно важливих якостей майбутніх фахівців пропонуються зразки професійної діяльності й професійних відносин, що можна реалізувати завдяки включенню студентів безпосередньо в професійну діяльність або моделюванню елементів професійної діяльності. Професійна спрямованість змісту освіти визнається нині однією із запоруку підвищення якості освіти в умовах модернізації, що виступає актуальним завданням системи вищої професійної освіти. Метою професійно орієнтованого навчання студентів іноземної мови є формування рівня іноземної комунікативної компетентності достатнього для успішного професійного спілкування в міжкультурному середовищі й подальшого самовдосконалення в професії засобами іноземної мови. Одним із головних завдань є залучення студентів до самостійного опанування особистісно значущого змісту професійно орієнтованої мовної підготовки.

Сприятливим для такого опанування є творче освітнє середовище, де формується особистість, яку характеризує активність засвоєння та перетворення навколишнього світу, висока самооцінка, відкритість і свобода суджень і вчинків. Найважливішим показником освітнього середовища є інтерактивність, за якої відбувається активна двостороння взаємодія викладача й студента, де студент є більш діяльним і відбувається його творче переосмислення отриманих знань. Актуальні методи навчання нині інтерактивні. У процесі таких методів навчання, як діалог, дискусія, обговорення студенти навчаються критично мислити, розв'язувати складні завдання на основі наявних знань і відповідної інформації, приймати самостійні рішення, брати участь у дискусіях, спіл-

куватися з іншими людьми. Завданням викладача іноземної мови є зацікавлення студентів, створення умов для реалізації пізнавальної та творчої діяльності всіх студентів. Під час розробки змісту іноземної професійної підготовки необхідно враховувати потреби й цілі студентів, забезпечуючи формування внутрішньої мотивації. Розв'язання зазначених задач має базуватися на принципах і положеннях особистісно орієнтованого підходу, що може забезпечити емоційний комфорт студентів, створення ситуацій успіху, моніторинг, регулярну діагностику результатів, систему зворотного зв'язку процесу розвитку особистості, саморозвиток особистості студента.

У педагогічних дослідженнях велика увага приділяється природі міжособистісної взаємодії. А. Реан розглядає взаємодію як процес спілкування суб'єктів, що викликається потребами в спільній діяльності, й наголошує на виховних функціях ситуації співробітництва на заняттях, які допомагають студентам зрозуміти переваги роботи в команді для спільного пошуку рішень. Способом узгодженої взаємодії можна вважати діалог, який відіграє роль «певного комунікативного середовища, що містить у собі механізм становлення та самоосвіти особистості в умовах множинності культур» [12]. Діалог є особливим рівнем взаємодії, що характеризується прагненням до досягнення взаєморозуміння. Діалогічна взаємодія сприяє зростанню потреби студента в умінні «презентувати» себе й свою думку таким чином, щоб спонукати співрозмовника співпрацювати.

Висновки і пропозиції. Готовність студентів до професійно орієнтованого іноземного спілкування є професійно значущою якістю та розглядається як єдність теоретичної, практичної та мотиваційної складових частин.

Найважливішими показниками середовища навчання професійного іноземного спілкування є професійна орієнтованість, інтерактивна взаємодія, творчість, що припускають більшу активність студентів. Освітнє середовище, що здатне активізувати майбутніх фахівців, розвивати їхню ініціативу, професійну зацікавленість, творчість, спонукати їх до активної взаємодії, сприяє формуванню готовності майбутніх фахівців до професійно орієнтованого іноземного спілкування.

У підготовці майбутніх фахівців формування готовності до професійно орієнтованого іноземного спілкування повинно стати результатом інтеграції складників змісту освіти (знань, умінь, навичок, досвіду творчої діяльності, ставлення до дійсності), що закладені в різних дисциплінах, які здатні сприяти розв'язанню теоретичних і практичних проблем, що виникають у професійній діяльності.

Список використаної літератури:

1. Ажгихин С.Г. Активные методы обучения проектированию в графическом дизайне. *Преподаватель XXI век : научно-методический журнал*. 2010. № 4. С. 96–106.
2. Андреева Г.М. Общение и оптимизация совместной деятельности : монография / Под общ. ред. Г.М. Андреевой, Я. Яноушека. Москва : Изд-во Моск. гос. ун-та, 1987. 301 с.
3. Габа І.М. Освітнє середовище: соціально-психологічна парадигма. *Актуальні проблеми психології*. 2010. Вип. 22. Т. 7. С. 27–31.
4. Дем'янюк Ю.А. Феномен освітнього середовища у формуванні професійної компетентності майбутніх офіцерів-прикордонників. *Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України*. 2017. Вип. 2. http://www.irbis-nbuv.gov.ua/Vnaddrped_2017_2_11.
5. Джурицкий А.Н. Развитие образования в современном мире : учебное пособие для студентов вузов, обучающихся по педагогическим специальностям. Москва : Владос, 1999. 200 с.
6. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології : навчальний посібник. Київ : Академвидав, 2004. 352 с.
7. Кондрашова Л.В. Формуючий потенціал навчання в сучасній вищій педагогічній школі. *Рідна школа*. 2005. № 8. С. 22–29.
8. Линенко А.Ф. Теория и практика формирования готовности студентов педагогических вузов к профессиональной деятельности : дисс. ... д-ра пед. наук : 13.00.04. Киев, 1996. 412 с.
9. Мала Т.В. Формування професійної компетентності майбутніх фахівців з книжкового дизайну у вищих навчальних закладах : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Луганськ, 2008. 292 с.
10. Пехота О.М. Індивідуалізація професійно-педагогічної підготовки вчителя : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04. Київ, 1997. 52 с.
11. Прусак В.Ф. Організаційно-педагогічні засади підготовки майбутніх дизайнерів у вищих навчальних закладах України : авторефер. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Вінниця, 2006. 52 с.
12. Реан А.А. Психология личности. Социализация, поведение, общение. Санкт-Петербург : «Прайм-ЕВРОЗНАК», 2004. 416 с.
13. Ясвин В.А. Образовательная среда: от моделирования к проектированию. Москва : Смысл, 2001. 365 с.

Shkoliar N. Learning environment of higher educational institutions as the factor of forming students' readiness to professionally oriented communication in a foreign language

The article is devoted to the potential of learning environment for forming readiness of future specialists to professional communication in a foreign language. A foreign language is a necessary tool for communication of specialists from different countries therefore professional communication in a foreign language is the essential component of a future specialist training. Foreign language professional communication is an important characteristic of a future specialist's professional competence. It is a purposeful process that demands that future specialists have formed readiness for this activity since readiness for the activity is prerequisite to the successful activity.

Having analyzed the scientific sources, we have concluded that readiness for professionally oriented communication requires relevant professional information, organization of interaction between the participants of professionally oriented communication, which consists in information exchange, reaching mutual understanding in the process of professional activity, positive attitude and aiming for communication. Cognitive, operational and motivational components are distinguished in the structure of readiness for professionally oriented communication in a foreign language.

A personality's development in a learning process is greatly dependent on the learning environment. In this process, a personality must use the potential of the environment for more effective development, conditions for self-development, self-expression during mastering knowledge, necessary for their future profession and life generally. The following factors are important for learning environment development: informatization of educational activities, wide use of network educational resources, and creation of multimedia educational products giving opportunities for interactive work.

In the context of forming readiness of future specialists for professionally oriented communication in a foreign language, learning environment is the complex of opportunities and conditions for meeting the needs of the participants of educational activity comprising up-to-date content, interactive teaching methods and techniques that are able to meet these needs.

Key words: *readiness, learning environment, professionally oriented communication in a foreign language, readiness for professionally oriented communication in a foreign language, foreign language professional training.*